

HATÁROZATI JAVASLAT

Mátranovák Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-ában szabályozottak szerint a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja Mátranovák település 2024-2029. évekre vonatkozó gazdasági programját és fejlesztési tervét.

A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, hogy:

- 1.) a programba foglaltakat az önkormányzat éves költségvetési tervezetébe építse be,
- 2.) a programba meghatározott feladatokhoz kapcsolódó önkormányzati pályázati döntéseket készítse elő és terjessze elő,
- 3.) a program felülvizsgálatát és módosítását szükség esetén, de legkésőbb 2028-ban készítse el és terjessze elő,
- 4.) a program végrehajtásáról szóló beszámolót 2029. első felében terjessze elő.

Határidő: az 1., 3., és 4., pontokban foglaltak szerint

Felelős: Kuborczik Pál polgármester

**GAZDASÁGI PROGRAM,
GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV**

2024-2029.

Készült: a képviselő-testület 2025. március 18. ülésére

Előterjesztő: Kuborczik Pál polgármester

Összeállította:

Kuborczik Pál polgármester

Urbányi Edina jegyző

Danóné Nyeste Viktória gazdálkodási ügyintéző

Lászlóné Tóth Réka vagyongazdálkodási ügyintéző

Kocsó Nikolett adóigazgatási ügyintéző

**Jóváhagyta: Mátranovák Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
...../2025.(III.....) számú határozatával**

Kuborczik Pál
polgármester

- 1.) *Bevezető*
- 2.) *Célkitűzések, feladatok*
- 3.) *Költségvetési lehetőségek, helyi adópolitika*
- 4.) *Helyi társadalmi- környezeti és gazdasági adottságok, foglalkoztatáspolitikai*
- 5.) *Feladatellátás színvonalának javítása*
- 6.) *Közzolgáltatások biztosítása, színvonalának javítása*
- 7.) *Határozati javaslat*

1.) Bevezető

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) 116. §-ában meghatározottak értelmében az önkormányzat képviselő-testülete az alakuló ülést követő hat hónapon belül elkészíti, felülvizsgálja az önkormányzat gazdasági-gazdaságfejlesztési programját.

A gazdaságfejlesztési program elkészítésére utal a 18/2023. (XI.22.) önkormányzati rendelettel elfogadott Szervezeti és Működési Szabályzat is. A program készülhet a képviselő-testület megbízásának időtartamára vagy hosszútávra. Javaslatunk a megbízás időtartamára szóló programot takar, a Mötv-ben meghatározott szempontok szerint taglalva.

A gazdasági programok ÁSZ ellenőrzése kapcsán kiemelt szempontok,

- ✚ hogy a program forrásoldalról mutassa be, hogy a helyi adópolitika hogy szolgálja a kitűzött célok, feladatok megvalósítását,
- ✚ hogy a program mutassa be, hogy az önkormányzat milyen eszközökkel vesz részt a foglalkoztatásban, mit tesz a foglalkoztatási helyzet javításáért.

2.) Célkitűzések, feladatok

A gazdaságfejlesztési program elkészítésének célja, hogy az önkormányzat képviselő-testülete egységes, előre meghatározott célrendszer szerint működjön és a lehetőségek figyelembevételével fejlődjön is.

A gazdaságfejlesztési program az önkormányzat részére helyi szinten határozza meg mindazokat a célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok figyelembe vételével – a megyei és térségi koncepciókhoz illeszkedve – az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

Az elfogadott gazdaságfejlesztési programban meghatározottakat figyelembe kell venni minden gazdasági jellegű, a gazdálkodásra, a település működtetésére, fejlesztésére vonatkozó döntésnél, különös tekintettel az éves költségvetési rendeletek elkészítése és összeállítása során. A program összeállítása során figyelembe vételre kerültek a polgármester és a képviselő-testület elképzelései, a település lakossága, önszerveződő közösségei által megfogalmazott elképzelések – különös tekintettel a 2024. november 13. napján tartott közmeghallgatásra, - valamint az önkormányzat jelenlegi és várható pénzügyi helyzete.

Fő célkitűzésünk, hogy Mátranovák a jövőben egy olyan településsé válhasson, ahol a lakosok élvezhetik az okos település által nyújtott szolgáltatások kényelmét a falusias településre jellemző természetközeli, nyugalmas környezetben. Egy olyan környezetben, amely ötvözi a helyi hagyományokat és a XXI. századi kihívásokra adott válaszokat, és amely képes a társadalom alapvető szükségletének kielégítésére. Ez a modern környezet pedig megteremti az alapját egy összetartó közösség kialakulásának, amely élteni a település gazdasági erejét és tudatosan védi saját táji, természeti és épített környezetét.

3.) Költségvetési lehetőségek, helyi adópolitika

A gazdasági programban meghatározott célok eléréséhez a képviselő-testületnek kiemelt figyelmet kell fordítani a célkitűzések egymásra épülő megvalósítására, a szükséges anyagi forrásokra, a források és eszközök megteremtésére.

Az anyagi eszközök megteremtéséhez nem elegendők a szokásos, évről évre keletkező források (adóbevételek), hanem szükség van a pályázati lehetőségek kihasználására, a község elhelyezkedésének, adottságainak figyelembevételével új lehetőségek keresésére, a meglévő források hatékonyabb kihasználására.

Az önkormányzati feladatellátás költségvetési mutatói:

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
teljesített bevétel	1.137.462.076	943.330.590	-	-	-	-	-
teljesített kiadás	922.266.962	627.510.263	-	-	-	-	-
előirányzott bevétel	911.181.897	830.809.011	805.238.144	865.506.480	895.125.632	901.444.650	920.699.532
előirányzott kiadás	911.181.897	830.809.011	805.238.144	865.506.480	895.125.632	901.444.650	920.699.532
várható bevétel	1.137.462.076	943.330.590	835.126.500	870.890.400	902.500.987	920.562.289	945.875.349
várható kiadás	922.266.962	627.510.263	720.120.290	745.620.888	825.870.544	890.699.102	905.120.870

Az önkormányzat gazdasági helyzetét tekintve nem tartozik a kistérségre, járásra egyébként tartósan jellemző hátrányos helyzetű, forráshiányos települések sorába. Az önkormányzat alapvető feladatainak ellátásához és az önként vállalt feladatok teljesítéséhez hitelfelvételre az elmúlt önkormányzati ciklusokban nem került sor. Az önkormányzat fizetőképessége, pénzügyi egyensúlya, likviditása biztosított volt, és a külső körülmények stabilitása mellett előreláthatólag az elkövetkező években is biztosított lesz. Mindez annak ellenére is igaz, hogy az önkormányzati költségvetés reformja (feladatalapú támogatás), és a feladat racionalizálás mellett (oktatási és hatósági feladatok államosítása, kistérségi és makro társulások) Mátranovák önkormányzatának állami támogatása folyamatosan csökkent, illetve 2015-ben nulla forintot tett ki.

A fejlesztési lehetőségeknek nagymértékben határt szab a forráshiány. Az önkormányzat a fejlesztési elképzeléseit gazdaságosan csak pályázati segítséggel, állami támogatással tudja megvalósítani, melyhez az önrészt az önkormányzatnak kell biztosítania.

A helyi adókból származó bevétel alakulása:

	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
teljesítés	179.998.645,-Ft	210.679.138,-Ft	241.956.124,-Ft	274.034.376,-Ft	341.599.639,-Ft
előirányzat	279.994450,-Ft	271.651.923,-Ft	349.086.249,-Ft	412.108.713,-Ft	515.460.598,-Ft

Mátranovák településen bevezetett helyi adók:

- ✚ az iparüzési adó, melynek mértéke a törvényben maximált „2 %-on” van,
- ✚ magánszemélyek kommunális adója, melynek mértéke adótárgyanként 2.000 forint/év

2012. január 1-jétől vehető ki az eb rendészeti hozzájárulás (közismert nevén ebadó), mely a menhelyek fejlesztésére, eb rendészeti költségek, intézkedések viselésére, ilyen jellegű tevékenységet végző szervezetek támogatására, a chipes rendszer működésére fordítható.

A helyi szabályozás során a szociális helyzet is figyelembe vehető, differenciált teher megállapításra is van mód.

Ennek alapján az ebtartási körülmények javítására, a kóbor ebekkel kapcsolatos egyre szaporodó problémák felszámolása érdekében vizsgálat tárgyává teendő a hozzájárulás bevezetése, természetesen csak alapos hatásvizsgálat lefolytatása mellett.

2015. január 1-jétől törvényben meghatározott adóalapra, adótárgyra a helyi adók mellett *települési adó vezethető be*. Az önkormányzat adót vehet ki olyan vagyonelemekre amelyek az állam nem adóztat, vagy adóztatását törvény nem tiltja.

A fejlesztési ciklusban Mátranovák sem kerülheti el esetlegesen új adók bevezetésével kapcsolatos felmérések, vizsgálatok lefolytatását.

A helyi gazdaság fejlesztésének egyik fontos pontja továbbra is az Alstom Hungary Kft. iparüzési adója, mely az ilyen jogcímen befizetett adók 80 %-át teszik ki. Mivel az önkormányzat gazdálkodása nagyon érzékeny az „Alstom” gazdasági teljesítményére, érdekünk a kisebb vállalkozások, gazdasági egységek bővülése is.

Az elmúlt években a kisvállalkozások, adóalanyok száma szerencsére ütemesen növekedett, **Az elmúlt években a kisvállalkozások, iparüzési adóalanyok száma szerencsére ütemesen növekedett, 2021-ben 119 fő, 2022-ben 121 fő, 2023-ban 125 fő, 2024-ben 127 fő.**

A gazdaságfejlesztési források növelése érdekében - különösen az állami támogatások megszűnése és a saját bevételek szűkülése esetén - a magánszemélyek kommunális adójának mértékét is felül kell vizsgálni.

A helyi adópolitika alapja, hogy a lakossági teher csak az iparüzési adó nagymértékű csökkenése esetén növelhető.

4.) Helyi társadalmi- környezeti és gazdasági adottságok, foglalkoztatás politika

4/1. Társadalmi környezet

Mátranovák demográfiai mutatói a legtöbb magyarországi településhez hasonlóan kedvezőtlenül alakulnak.

Az állandó lakosok száma 2010-ben még 1875 fő, 2015-ben 1703 fő, 2019-ben 1642, 2024-ben 1601 fő. Az, hogy csak az elmúlt öt év alatt negyvenegy fővel csökkent a lakosság szám, a tendencia lehetséges befolyásolására, csökkentésére hívja fel a figyelmet. Ez a lakos szám csökkenés nemcsak a születések száma és elhalálozások száma közti olló növekedéséből, hanem az elköltözésekből is adódik.

A munkahely lehetőségek biztosítottak a településen és környékén, ezek ellenére úgy tűnik mégsem vonzó a kedvező környezetben fekvő település a letelepedni szándékozó és boldogulni akaró fiatalok számára.

4/2. Mátranovák története, környezeti adottságok

A település nevében a Novak hely illetve földrajzi név szláv eredetű. A megkülönböztető jelleggel szereplő Mátra előtag a hegységre utal. A közelben talált vaskorszaki település nyomai bizonyítják, hogy már régóta lakott hely volt. A település földesura 1548-ban Horváth András volt, majd 1633-34-ben a török hódoltság idején a váci nahije községei között szerepel. 1770-ben gróf Teleki László, Csoma Zsigmond és Szabó Zsigmond a földesurai. Mátranovák római katolikus temploma 1800 körül épült és a késő barokk stílus jegyeit viseli. Homlokzati órapárkányos tornya hagymasisakos, hajója háromboltszakaszos, a belső térben orgonakarzat található. Mocsáry Antal 1826-ban a palóc lakta településekhez a megyénkben mindössze Ceredet Óbástot, Hidegkutat, Homok-terenyét, Mátraszelét, Zagyvát és Mátranovákat sorolta. 1873-ban ötszáz áldozata volt a faluban dúló kolerajárványnak. Az első és második világháború ennek a településnek a lakosaiból is szedte áldozatait. Mátranovák környékén a XX. század negyvenes éveitől nagyméretű szénbányászat folyt, a mélyművelésű széntermelés 1972-ben fejeződött be.

A település Salgótarján megyeszékhelytől 25 km-re fekszik, közel a heves megyei határhoz. Közigazgatásilag a bátonyterenyei járáshoz tartozik. Közúton Mátraterenyén keresztül közelíthető meg Mátranovák. A község közigazgatási területén négy természetvédelmi terület

van, vízgyűjtő rendszerét több mint húsz tiszta vízü forrás táplálja. A természeti adottságok, a szép környezet, a helyi nevezetességek, az idegenforgalom, turizmus ütemesebb fejlődésének alapját képezhetik.

Mátranovák fontosabb nevezetességei:

Hegyeskei borókás: Mátranovák külterületén, a településtől pár kilométerre található 78 hektáros természetvédelmi terület, kedvelt turistahely, melyen védett növények és állatfajok találhatóak.

Fehérszék: Mátranovákhoz tartozó, Mátracserpuszta közelében található hegygerinc. Nevét a itt található világos színű, ritkaságszámba menő, szemcsés szerkezetű riolituffáról kapta.

Faluhely major: a Mátra északi lábának geológiai adottságainak és sajátos élővilágának bemutatására szolgál. A Faluhelymajor keretein belül a palóc paraszti élet meghatározó tényezői kerülnek bemutatásra.

Bányász Emlékház: régi eszközök, írott dokumentumok, fotók, valamint egy feltárt aknarész is megtekinthető a létesítményben.

Borkovics László és Borkovics Péter: kovácmester és üvegművész műhelye.

FISE Mátranovái Alkotóház: budapesti fiatal iparművészek egyesületének telephelye.

Római katolikus templom (Nepomuki Szent János): a több, mint 200 éves templom egyhajós, késő barokk stílusú, az orgona és a szószék copf stílusú, 2000. szeptember 23-án újjászentelték.

Az idegenforgalom fejlődéséhez a környezet, a kapcsolódó szolgáltatások, vállalkozások tudatosabb fejlesztése szükséges.

A környezet védelme, a közterületek folyamatos rendezése, karbantartása, a középületek felújítása, a rendezetlen- romos ingatlanok és rendezetlen porták felszámolása, a zöld területek növelése- gondozása, a köz- és magánterületek virágosítása a kedvező falukép kialakítását szolgálja. *Az önkormányzatnak folyamatosan felül kell vizsgálnia a megmaradt önkormányzati ingatlanok hasznosítását, a leromlott és gazdaságosan nem helyreállítható, felesleges vagyontárgyakat fel kell számolni. Kezdeményezni kell az életveszélyes, romos magáningatlanok rendezését is. A közterületek folyamatos beültetésével, virágosításával, mintá állításával a magánszemélyeket is jobban be kell kapcsolni a környezetük rendezésébe, szépítésébe. Az önkormányzat a civil szervezeteken keresztül különböző akciókkal is támogathatja a „virágosítási-fásítási mozgalmat”*

A települési környezet védelme terén kiemelt figyelmet fordítunk a fejlesztési ciklusban induló újszerű hulladék-kezelésnek, szállításnak, konkrétan a szelektív hulladékgyűjtésnek, komposztálásnak és hulladék újrahasznosításnak.

2024-ben került felújításra „Közösségi tér”-ként a faluközpontban levő volt kereskedelmi-üzlethelyiség.

Folytatni kell a romos bányatelepi ingatlanok felszámolását, kezdeményezni kell az elhagyott magánlakások felújítását, vagy bontását.

A vendéglátó egységek száma az igényeket kielégíti, az étkezés helyben megoldható. Szálláshely szolgáltatást egy panzió és nyolc magánszemély biztosít a falu belterületén és egy szálláshely működik Nyírmedpusztán is, amely elsősorban gyermek turizmussal foglalkozik.

4/3. Gazdasági adottságok

A közigazgatási területhez tartozó földterületek az utóbbi években gazdára találtak, illetve a földforgalmi törvény hatálybalépésével felgyorsultak a településen és környékén a földvásárlások. Jellemző, hogy a földművelés, állattenyésztés pár gazdálkodó kezében összpontosul. A közigazgatási területhez tartozó Cserpusztán a még meglévő ingatlanokhoz tartozó földterületeket a tulajdonosok művelik, gondozzák. Többen erdőgazdálkodást is folytatnak.

Az önkormányzat nem rendelkezik egybefüggő, jelentősebb nagyságú művelhető földterületekkel.

A valamikori Ganz-ból kiváló gazdálkodó egységek, vállalkozások többségében átvészelték a rendszerváltás kezdeti buktatóit, megerősödtek, ma is fejlődnek, újak jönnek létre. A helyi adópolitikánál bemutatottak szerint az utóbbi években növekedett is az ipari- és iparszerű tevékenységet végzők száma. A Mátra Szakoktatási Kft. a jövőben kormányzati szinten is kiemelt figyelmet kapó szakoktatásra alapoz, tevékenységét folyamatosan bővíti. A fejlesztésekre, beruházásokra azonban nem csak a közigazgatási területünkön kerül sor.

Az önkormányzat 2024-ben fogadta el a település rendezési tervét, helyi építési szabályzatát. *Az esetleges későbbi felülvizsgálat során indokolt esetben módosítani kell az infrastruktúrális- és nyomvonalas létesítmények fejlesztési elképzeléseit.*

Az infrastruktúra kiépítettsége egyébként kedvező, a csatorna beruházás 2005. évi befejezésével teljesnek mondható. A közút hálózat minősége azonban folyamatosan fejlesztendő. *A Mátranovákra vezető és a településen végighúzódó állami út egy szakaszának felújítása sürgető, jelenlegi állapotában nemcsak esztétikailag, hanem forgalombiztonsági szempontból is sok kívánni valót hagy maga után. A fejlesztési ciklusban minden lehetséges eszközzel szorgalmazzuk a mai kor követelményeinek megfelelő közút kialakítását.*

Véleményünk szerint a fenntartható helyi gazdasági fejlődés kockázatmentes, ellenáll a válságoknak, magas innovációs szintje és a termelékenység. Alapvető feltételei az erős kis- és középvállalkozások, a minőségi fejlesztések megvalósítása és a folyamatos tanulási lehetőség biztosítása (minőségi oktatás).

A cél, hogy Mátranovák a 2020-as Európai Unió ciklust követő időszakban is önfenntartó módon tudjon működni, külső források igénye nélkül.

A fenntartható gazdaság érdekében meghatározott települési célok:

- A helyi kis és középvállalkozások támogatása
- Új vállalkozások megtelepedésének elősegítése
- Több lábbon álló helyi gazdaság megvalósítása
- Magas termelékenység és innovációs szint támogatása
- A települési szintű fejlesztések támogatása, megalapozása

4/4. Foglalkoztatás politika

Az önkormányzat célja a helyi munkanélküliség enyhítése, csökkentése. Ennek érdekében folyamatosan részt veszünk a munkaadók igényeinek közvetítésében, rendszeresen együttműködünk az illetékes munkaügyi hivatallal, közfoglalkoztatási programokat szervezünk. *Célunk, hogy a szociális támogatások csak a tényleg munkaképtelen és alacsony jövedelmű egyénekhez, családokhoz kerüljenek. A közfoglalkoztatási programokban az állami támogatások függvényében lehetőséget kívánunk biztosítani a képzésekre, szakmák elsajátítására, a hiányos tudás szélesítésére.*

A közfoglalkoztatási programokat a munkaügyi központ közvetítésével, a Belügyminisztérium által támogatott pályázatok révén tudjuk megvalósítani. Az elmúlt években, 2019-2022-ig Mátranovákon is folyamatosan csökkent a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők és a regisztrált munkanélküliek száma, 2022-től, 2024-ig pedig stagnál. *A közmunkaprogramok célja, hogy a foglalkoztatottakat visszavezessük a munka világába. A legtöbb közfoglalkoztatottnak a közfoglalkoztatás az egyetlen esélye a munkára és éveken keresztül ebben a „mókuserékben forog.” Ennek nem csak a munkalehetőség hiánya, hanem a megfelelő teljesítmény és képzettség hiánya is az oka.*

A kistérségi start mintaprogramon kívül hosszabb időtartamú programokba és képzésekbe vonjuk be az érintetteket.

Lehetőség szerint a nyári diákmunkát is megszervezzük, nem zárkozunk el a közérdekű munkavégzéstől sem, és igény esetén az önkéntes munkavégzésre is lehetőséget biztosítunk az érettségire készülő diákoknak.

2019-ben 24 főt, 2020-ban 17 főt, 2021-ben 18 főt, 2022-ben 18 főt, 2023-ban 18 , 2024-ben 25 főt foglalkoztattunk a különböző programok keretében.

2019-2024. évben 9 fő vett rész különböző képzéseken.

A közfoglalkoztatási programokban a 100 %-os támogatású hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásra kívánjuk a hangsúlyt helyezni. Tervek között szerepel a közterületek és temető gyomnövény mentesítése, tisztántartása valamint a település területen lévő szemét eltávolítása és fűnyírása.

Mátranovák településen a valamikori „iparos szakmák” még ma is fellelhetőek, illetőleg ma is foglalkoznak ilyen tevékenységgel. *Ezt a szellemi tőkét a foglalkoztatás bővítése érdekében valamilyen formában kamatoztatni kellene, ezért képzési programok kialakítása során keressük a lehetőséget a helyi szakemberek minél szélesebb körű bevonására.*

5.) Feladatellátás színvonalának javítása

2024. június 9-én megválasztott képviselő testület 2024. október 10-én tartotta alakuló ülését. A polgármester mellett 6 fő képviselő alkotja a képviselő-testületet, mely 2 alpolgármestert és egy ügyrendi típusú bizottságot választott.

A képviselő-testület az alakuló ülésen és azt követő ülésén módosította szervezeti és működési szabályzatát.

Javítandó az önkormányzat munkájának nyilvánossága az önkormányzati honlap folyamatos feltöltésével, az adattartalom frissítésével, a közérdekű információk bővítésével.

Mátranovák önkormányzata az alapellátási feladatokat részben társulás útján látja el. A Bátorterenyei Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulása keretében valósul meg a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 65/C § szerinti támogató szolgáltatás, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 65/F § szerinti nappali ellátás. A Mátrai Önkormányzati Társulás intézményében biztosítjuk az a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § szerinti óvodai ellátást, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 62. § szerinti étkeztetést, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21. § szerinti óvoda is iskolai gyermekétkeztetést, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szerinti bölcsődei ellátás, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 63. § szerinti házi segítségnyújtást, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 64. § szerinti családsegítést, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 70. § szerinti belső ellenőrzést. A Mátraterenyei Közös Önkormányzati Hivatal Mátranováki Kirendeltsége az önkormányzat gazdálkodásával, a képviselő-testület működésével-, döntéseinek előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatokat, valamint az önkormányzati hatósági ügyek előkészítését és az egyes helyi hatáskörbe tartozó államigazgatási feladatokat látja el.

A mára már kialakult társulási szervezeti rendszer által biztosítható az önkormányzati feladatellátás színvonalának folyamatos javítása.

6.) Közszolgáltatások biztosítása, színvonalának javítása

Mátranovák Község Önkormányzatának Képviselő-testülete – összhangban a megyei fejlesztési tervvel – fontosnak tartja, hogy a településfejlesztés során olyan fejlesztések kerüljenek előtérbe, melyek olyan igény kielégítésére, vagy probléma megoldására irányulnak melyek, alappeladatok ellátásához kapcsolódnak, és a település fejlesztés szempontjából felállított rangsorban előbbre vannak.

A 2021-2027 fejlesztési- programozási időszak uniós forrásainak tervezése során az alábbiak élveznek prioritást:

- egy intelligensebb Európa az innováció, a digitalizálás, a gazdasági átalakulás, valamint a kis- és középvállalkozások támogatása révén;
- egy olyan, zöldebb, karbonmentes Európa, amely végrehajtja a Párizsi Megállapodást, valamint beruház a tiszta energiaforrásokra való átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe;
- egy jobban összekapcsolt Európa, amely stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal rendelkezik;
- egy szociálisabb Európa, amely megvalósítja a szociális jogok európai pillérét, valamint támogatja a minőségi foglalkoztatást, az oktatást, a készségeket, a társadalmi befogadást és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférést;
- egy, a polgáraihoz közelebb álló Európa, amely szerte az EU-ban támogatja a helyileg irányított fejlesztési stratégiákat és fenntartható városi fejlődést.

A gazdasági szektor szereplőivel szemben hátrébb szorulnak az önkormányzati fejlesztések prioritásai, ezért fontos a jól átgondolt fejlesztési politika.

Az önkormányzat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésében foglalt feladatokat látja el az igényekhez igazodóan és az önkormányzat gazdasági lehetőségéhez mérten. A mintegy huszonegy pontban taglalt közszolgáltatási feladatokból a **2024-2029. évet felölelő gazdaságfejlesztési ciklusban a pályázati források maximális bevonása mellett az alábbi feladatokat kívánjuk megvalósítani:**

↓ Településfejlesztés, településrendezés

A későbbiekben a **településrendezési terv felülvizsgálatát**, módosítását az infrastruktúra- és gazdaságfejlesztés-, a vállalkozói- és befektetői igények, az idegenforgalom- és turizmus jegyében kell érvényesíteni.

A fenntartható településfejlesztés során a település elsődleges céljai a következők:

- Kompakt településszerkezet, változatos területhasználat biztosítása
- Épületek energiahatékonyságának javítása, új létesítmények energiatakarékos tervezése
- Helyi gazdaság ösztönzése
- Hatékony energiagazdálkodás
- Környezetbarát, energiatakarékos közlekedési módok előtérbe helyezése
- Klímabarát hulladék- és vízgazdálkodás megteremtése
- Település közterületeinek jó minőségben történő használhatóságának és funkcionális sokszínűségének biztosítása
- A közterületek folyamatos karbantartása, szépítése, településképi, arculati fejlesztése
- A közterületek karbantartását szolgáló eszközök beszerzése, felújítása (fünyíró, ágaprító, sövényvágó egyéb karbantartó eszközök beszerzése) Ez azért fontos, mert várhatóan csökken az élő munkaerő (közmunka) alkalmazás lehetősége. A feladatokat, ahol csak lehet gépesíteni kell.

Az elérhető lakókörnyezet, az életminőség javításában kiemelkedő szerepe van a rendezett, jól használható közösségi tereknek, rekreációs területeknek, közösségi zöldfelületeknek.

- Egyházi és önkormányzati kegyeleti hely (pl. templomkert, temető) komplex fejlesztése;
- Községi temetőben új urnafal építése, ravatalozó felújítása (pl. Bányatelepi ravatalozó);
- Önkormányzati tulajdonú rekreációs területek, közösségi terek (közparkok, rekreációs célú közparkok, sportparkok, tematikus rekreációs területek) kiépítése, komplex fejlesztése ;
- Játsszóterek, rekreációs parkok létesítése, fejlesztése;
- Bányatelepi Trianon emlékmű területének megvásárlása, a területen játszótér és park létrehozása, az ott található Mátranovák címer áthelyezése az Önkormányzat épülete elé;
- Kutak, korlátok, buszmegállók, játszótérek folyamatos karbantartása, felújítása, festése;

A falu területén több helyen található nagy kiterjedésű, parlagon hagyott zöldfelület, amelyek hasznosítása kívánatos. A hasznosításban a funkcionális sokszínűségekre kell helyezni a hangsúlyt, a tematikus, minden korosztályt kielégítő rekreációs területek megvalósítása javasolt.

- Az egyes rendeltetések kiszolgálása, funkcionális összekötése (köztes területek kiöblösödések parkosítása, járdaépítés, kerékpárút, díszburkolat, utcabútorok és egy egységgé szervezhető);
- Lehetőség szerint buszöböl kialakítása a mátranovák falusi temető előtt;
- Bányatelepi lakótelepen 8 db felszíni parkoló létrehozása, lakótelepi járdák karbantartása – igazítása;
- Bányatelepen, lakótelepen lemezgarázs projekt elindítása;
- Fogorvosi rendelő előtt parkoló kialakítása;
- „Modern faluközpont” kialakítása - Mátranovák faluközpontjában buszfordulóval, parkolóval és parkkal;
- Használaton kívüli vagy alulhasznosított önkormányzati, illetve egyházi tulajdonú épületek fejlesztése;
- Romos-összeomlott épületek lebontása vagy lebontatása;
- Az épületek felújítása, átalakítása, fenntartható funkció kialakítása.

A településfejlesztés sikeres megvalósulásában a legfontosabb szerep a megfelelő külső és belső kommunikációra hárul, amelynek kulcsa a település arculatának, saját identitásnak meghatározása és annak közvetítése a külvilág és saját lakosai felé. Ez az arculat ugyanis meghatározza a külső megítélést és közvetetten hozzájárul a település közösségfejlesztéséhez.

✦ *Településüzemeltetés*

Biztosítani kell a **köztemető** jogszabályban foglaltak szerinti üzemeltetését, továbbá az előírt létesítményeket, szolgáltatásokat (vizesblokk, élő sövény kerítés, parkolás, gondnok, szociális parcella, térkép, nyilvántartás).

Az önkormányzati tulajdonú **utak felújítását** - elsősorban a még földutak aszfaltozását - a mai követelményeknek megfelelően, lehetőség szerint a **csapadékvíz elvezetés** biztosításával kell megvalósítani. Az önkormányzat kiemelt figyelmet kíván fordítani a Mátracserpusztára vezető önkormányzati út elkészítésére – elsősorban pályázati keret igénybevételével. A kiemelt, forgalmas településrészekben, középületek környezetében megvalósítandó a **járdák felújítása** során törekedni kell az esztétikus kialakításra, a

megfelelő járda és közútkapcsolatra, a parkolók biztosítására. Gyalogos közlekedés biztonságosabbá tétele - elsősorban a Mátranovákot – Mátraterenyével összekötő járdaszakasz kiépítésével.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a belterületi árkok rendbetételére.

Felül kell vizsgálni a nem használt közutak lezárásának lehetőségét.

Figyelmet érdemel egy autósosó kialakításának – megvalósításának a lehetséges megvizsgálása.

Továbbra is folyamatosan gondoskodni szükséges az elöregedett, veszélyes fák kivágásáról és pótlásáról.

Felül kell vizsgálni a „szociális fűnyírás” lehetőségének önkormányzati támogatásával való elindítását.

✚ *Egészségügyi alapellátás, egészséges életmódot célzó szolgáltatások*

Rendezett háziorvosi rendelőben és védőnői helyiségben biztosítjuk továbbra is az egészségügyi alapellátást, havi egy alkalommal a nőgyógyászati szakellátást, továbbá a laboratóriumi vérvétel helyben történő elvégzését. A 2012. óta tartóan betöltetlen háziorvosi praxist 2025. március 1. napjától az Önkormányzat be tudja tölteni egészségügyi szolgálati jogviszonyt létesítő orvossal.

✚ *Környezet egészségügy, köztisztaság, településtisztaság*

A közfoglalkoztatási programok keretében továbbra is biztosítandó az **illegális hulladék lerakók** folyamatos felszámolása.

Az önkormányzat egyik eszköze lehet a lakosság szemléletformálása.

Ilyen szemléletformáló eszközök lehetnek például:

- *Rendszeres, évente ismétlődő programok szervezése a lakossági szemléletformálás, közösségépítés illetve a konkrét környezet- és természetvédelmi célok megvalósítása érdekében;*
- *A közoktatási intézmények rendezvényein történő szemléletformálás (fel-, elhagyott hulladékok összegyűjtése, megsemmisítése);*
- *A zöldhulladékok házi komposztálásának népszerűsítése (pl. az önkormányzat komposztláda-osztási akciója, és tájékoztatása annak helyes használatáról);*
- *Rendszeres - helyi civil egyesülettel közösen végzett- őszi faültetési akciók, lakossági facsemeteosztást, a csemeték lakossági gondozásának, megóvásnak ösztönzése;*
- *Konkrét programelemek lehetnek: pl.: zöldhulladék elszállítás, komposztláda osztás, évenkénti lom elszállítás, üveggyűjtő pontok létesítése, újrahasznosítható hulladékok elkülönített gyűjtése, értékesítése, komposztálási továbbképzések szervezése, környezetbarát hulladékzsákok használata, facsemeteosztás.*
- *MOHU keretein belül megvalósult REpont automaták lakosság körében történő további népszerűsítése.*

✚ *Óvodai - Bölcsődei ellátás*

Az óvodai ellátás tárgyi feltételeit folyamatosan javítjuk, a kapcsolódó pályázatokban részt veszünk. Kedvező, működtetés szempontjából gazdaságosabb lett az óvodaépület üzemeltetése. Az óvoda épület további energiahatékonyságának javítása érdekében szükséges a régi kazán, illetve a nyílászárók cseréje. **Felújítottuk** a szabadtéri foglalkozásokat biztosító teraszt, az **energia megtakarítása megvalósult**, mely a napelemes pályázatból adódik. 2022. ősztől két csoportos bölcsőde várja a kisgyermeket, az óvoda épülete mellett kialakított – pályázati pénzből megvalósított esztétikus környezetben.

- ✚ *Kulturális szolgáltatás, nyilvános könyvtári ellátás, kulturális örökség helyi védelme, helyi közművelődési tevékenység támogatása*

Az elmúlt évben megvalósult a **kultúrház teljes felújítása, korszerűsítése**. A felújítást követően a létesítmény továbbra is a könyvtárnak és a közösségi programoknak ad helyet. A pályázati pénzből és önerőből megújított, megszüpült Művelődési ház átadására 2019. őszén került sor.

A település bányásmúltja előtt tisztelve, át kell gondolni a Bányász emlékmű áthelyezését a fogorvosi rendelő előtti területről a bányamúzeumhoz.
- ✚ *Szociális támogatások, szolgáltatások, ellátások, települési támogatások*

Az önkormányzat továbbra is biztosítja a házi gondozást, a szociális étkeztetést. A 2015. március 1-vel hatályba lépett **települési támogatási rendszer** lehetőséget ad a rászorulóknak alkalmankénti szociális támogatására. Az önkormányzat a támogatást állami támogatás hiányában, az iparüzési adó terhére biztosíthatja, mely a fejlesztési célok fedezetéül is szolgál. Mindez a szociális támogatások alapos átgondolására készíti a döntéshozókat.
- ✚ *Lakás és helyiséggazdálkodás*

Felül kell vizsgálni az **önkormányzati lakásállományt** és az indokolt, de vállalható számban célszerű meghatározni és fenntartani az önkormányzati lakásokat. A helyiséggazdálkodás során a gazdaságosan nem hasznosítható helyiségek elidegenítését szorgalmazzuk. Meg kell vizsgálni egy a Mátranovák – Bányatelepen lévő önkormányzati lakás felújítását – „krízisháznak”, melyben az ideiglenesen rászorulóknak határozott ideig való elhelyezéséről gondoskodna az önkormányzat.

A gazdaságfejlesztési ciklusban az egyik legfontosabb feladat a **faluközpont rehabilitációja**, buszforduló kialakítása, a környékének parkosítása, parkoló kialakítása. Itt kaphatna helyet egy információs pont, mely a 2024-ben felújított Községi házban kerülne kialakításra.

2014-ben az önkormányzat két **energetikai pályázatot** nyújtott be, melyek sikeres elbírálásban részesültek. A közel 38 millió forintos beruházási összegből napelemek felszerelése valósult meg az iskola-, óvoda és községház épületére. A pályázati önerő 1,6 millió forint volt, melyet az önkormányzat biztosított. A fejlesztés célja az áramdíj megtakarítás volt.
- ✚ *Helyi közfoglalkoztatás*

A közfoglalkoztatásban folytatjuk az eddig kialakult munkaprogramokat, továbbá keressük a közfoglalkoztatásba bevonható **újabb közszolgáltatásokat és önként vállalt feladatokat** lehetőség szerint **bővítjük a képzési formákat**.
- ✚ *Turizmussal kapcsolatos feladatok*

A turizmus, idegenforgalom fejlesztése főként a magánszférában valósulhat meg. Az önkormányzat a **falukép alakításával, a szolgáltatások és közszolgáltatások bővítésével** járul hozzá az idegenforgalom fejlesztéséhez.

Átgondolandó a **mátracser-pusztai kulcsos ház** hasznosításának felülvizsgálata - melyben lehetőség nyílik erdei iskola tábor működtetésére - vagy esetleg értékesítésére.

✚ *Kistermelők, őstermelők értékesítési lehetőségének biztosítása*
Kialakításra került a **helyi piac** helye és megvalósult annak működési feltétele. Ebben a fejlesztési időszakban az ott elérhető szolgáltatások bővítésén dolgozunk.

✚ *Sport, ifjúsági ügyek*

A sporttevékenységet és a fiatalok közösségeit az önkormányzat a civil szerveződésekön keresztül támogatja. A képviselő-testület 2015-ben szabályozta az államháztartáson kívüli források átadását és átvételét, mely szabályozás biztosítja az átláthatóságot, esélyegyenlőséget. **Önkormányzati támogatásra** csak a megfelelő formában benyújtott igénylések és elszámolások alapján van lehetőség.

Az egészséges életmód fókuszba helyezésével az önkormányzat elkötelezett a Jaj-réti műfüves pálya felújítása és egy esetleges kosárlabdapálya telepítése iránt.

A falu és közösségének legfontosabb feladata a fiatal népesség helyben tartása.

A település fejlődésének és hosszú távú sikerének kulcskérdése, hogy mekkora arányban élnek itt fiatalok, akik tanulmányaik után visszatérnek Mátranovákra, helyben kamatoztatják tudásukat és alapítanak családot, ezáltal közvetlenül és közvetetten is hozzájárulnak az életminőség feltételeinek javulásához. A vonzó és élhető modern falusias életkörülmények kialakítása és fenntartása fontos a fiatal korosztályok számára, hogy a településen maradjanak, itt éljenek és boldoguljanak hosszú távon is.

Mátranovák hosszú távú célja, hogy a faluban felnövő és itt élő fiatalok a helyi közösség aktív tagjaivá váljanak, helyben tudjanak munkát vállalni és családot alapítani, valamint életlehetőségeik kiteljesedése a modern és egyben falusias életkörülmények minőségi szolgáltatásai által valósuljanak meg.

A fiatal lakosság helyben tartása érdekében figyelmet kell fordítani az alapellátások színvonalának fenntartására, a felnőttoktatási szolgáltatások igény szerinti bevezetésére, bővítésére, a minőségi lakáskínálat kialakítására, az aktív közösségi élet működtetésére. A helyi közösség fejlesztésének egyik meghatározó eleme a fiatalok helyben tartása, különös tekintettel a településen található szolgáltatások bővítésén és tartalomfejlesztésén keresztül.

A különböző településfejlesztési beavatkozások és beruházások révén elérendő cél a fiatalok képzettségének megfelelő munkalehetőségek biztosítása, a lakáshoz jutás, illetve a lakásépítés – országos programokhoz is kapcsolódó – támogatása, a családok igényeit előtérbe helyező közszolgáltatások működtetése, valamint a kikapcsolódáshoz és szórakozáshoz kötődő infrastruktúra bővítése és a szolgáltatások minőségi fejlesztése.

Minden korosztály, így a fiatal korosztály számára is elsődleges szempont, hogy a lakóhelyen tudja igénybe venni a különböző és sokszínű minőségi szolgáltatásokat, sportolhasson, kikapcsolódhasson, kulturális rendezvényeken vegyen részt. A kulturális, szabadidős és sport programkínálat és infrastrukturális ellátottság bővítésén, valamint és a humán-közszolgáltatások minőségi fejlesztésén túl szintén meghatározó szempont a modern falusi élet feltételeinek kialakításában a gazdagabb és magasabb színvonalú települési szolgáltatások elérhetővé és hozzáférhetővé tétele.

A fenntartható társadalom érdekében meghatározott települési célok:

- *A fiatal népesség helyben tartása*
- *A helyi közösségek fenntartása és összetartása*

- *A közösségépítés*
- *Az alapellátás minőségi fejlesztése*
- *A települési és egyéb szolgáltatások bővítése*
- *Sport és rekreációs fejlesztések megvalósítása*
- *A modern falusi miliő kialakítása*

✚ *Közreműködés a település közbiztonságának biztosításában*

A 2013-2014-ben pályázati forrásból kialakított **térfigyelő kamera rendszer** nagy előrelépést jelentett a közbiztonság javításában. Az önkormányzat a polgármesteren keresztül rendszeres, szinte napi kapcsolatot ápol az illetékes rendőrkapitánysággal, ennek révén a rendőri jelenlét is javult. A civil szervezetek között kiemelt figyelmet kap a helyi **polgárőr egyesület támogatása**. Indokolt esetben és pályázati lehetőség igénybevételével törekszünk a térfigyelő kamerák számának növelésére.

✚ *Hulladékgazdálkodás*

Az önkormányzat a hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódó feladatai a Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási Társulásban látja el. 2015-re fejeződött be a Salgótarjáni hulladéklerakó uniós pályázatból megvalósuló fejlesztése, mellyel elkezdődött a **hulladékkezelés- és szállítás új módszereinek bevezetése**. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a lakosság tájékoztatására.

Az önkormányzat fontosnak tartja a korszerű hulladékgazdálkodást, az energia – és anyagtakarékosságot. Az önkormányzatnak segítenie kell a szemléletformálást, amely a hulladékok keletkezésének csökkentését, a feleslegessé vált anyagok újrahasznosítását, a szelektív hulladékgyűjtését támogatja.

✚ *Víziközmű szolgáltatás*

A víz- és csatornaszolgáltatást, az önkormányzati tulajdon üzemeltetését az Észak-magyarországi Regionális Vízművek szerződés alapján látja el. A közműszolgáltatás díja továbbra is hatósági áras, de annak megállapítására, szabályozására már nem az önkormányzat, hanem az illetékes miniszter jogosult. Egyenlőre a hatósági árak a 2013. évi szinten befagyaszottak és nem történt meg a **díjak** egységesítése. Az önkormányzat a saját eszközeivel szorgalmazza a kedvezőbb díjak kialakítását.

A csatorna beruházás megvalósítására létrehozott **Mátranováki Víziközmű Társulat** 2014-ben befejezte tevékenységét, végelszámolása befejeződött.

A **talajterhelési díjak** mértékének tízszeresére emelése (2013.év) ösztönzi a szennyvízhálózatra csatlakozók arányát. A gazdaságfejlesztési ciklusban környezetvédelmi megfontolások miatt is maximumra kell emelni a szennyvízcsatorna szolgáltatást igénybe vevők számát.

Mátranovák, 2025. március 18.

Kuborczik Pál
polgármester